«Tasvirlar so‘zlagan doston»

— tarbiyaviy tadbir ssenariysi

2-iyul — Davlat gerbi qabul qilingan kun

5–9-sinf o‘quvchilari uchun

Davomiyligi: 45 daqiqa atrofida

Bu ssenariy Davlat gerbiga bag‘ishlangan tarbiyaviy tadbir bo‘lib, 45 daqiqa atrofida o‘tadi. Gerb qabul qilingan kun tarixi aytiladi, so‘ng «Ramzlar so‘zlaydi» lavhasida Humo, Quyosh, Vodiy, Boshoq, Paxta va Yulduz rolidagi o‘quvchilar o‘z ma‘nosini o‘zlari hikoya qiladi. Gerb bo‘yicha viktorina va «Mening Vatanim — mening g‘ururim» suhbati bilan yakunlanadi.

Agar ssenariy foydali bo‘lsa, uni hamkasblaringiz bilan o‘qituvchilar guruhlarida ham ulashing. Bayram va tadbirlar uchun yana ko‘plab ssenariylarni baxtiyor.uz saytidan topishingiz mumkin.

Shu to‘plam sahifasi: https://baxtiyor.uz/gerb-kuni-ssenariy/

«Senariylar to‘plami» bo‘limi: https://baxtiyor.uz/oqituvchilar-uchun-hamma-narsa/senariylar-to-plami/

«Tasvirlar so‘zlagan doston» — tarbiyaviy tadbir ssenariysi

MAQSAD

O‘quvchilarni O‘zbekiston Respublikasi Davlat gerbi, uning qabul qilinish tarixi va har bir tasvirning ma‘nosi bilan tanishtirish; Davlat ramzlariga hurmat, Vatanga muhabbat va fuqarolik g‘ururini tarbiyalash.

ISHTIROKCHILAR

Ikki boshlovchi, olti nafar «ramz» o‘quvchilar (Humo, Quyosh, Vodiy, Boshoq, Paxta, Yulduz), she‘r o‘quvchilar, 5–9-sinf o‘quvchilari, sinf rahbari yoki tarix o‘qituvchisi.

JIHOZLAR

Davlat gerbining katta, rangli va aniq tasviri (rasmiy namunadan chop etilgan), proyektor va ekran, «ramz» o‘quvchilar uchun ko‘kragiga taqiladigan belgilar (humo qushi, quyosh, vodiy, bug‘doy boshog‘i, paxta chanog‘i, sakkiz qirrali yulduz tasvirlari), viktorina uchun kartochkalar, Davlat madhiyasi yozuvi.

QACHON O‘TKAZISH MUMKIN

Davlat gerbi 1992-yil 2-iyulda qabul qilingan. Bu sana yozgi ta‘tilga to‘g‘ri keladi, shuning uchun ssenariyni yozgi oromgohlarda, mahalla tadbirlarida yoki o‘quv yili davomida Davlat ramzlariga bag‘ishlangan tarbiya soatlarida — masalan, may oyining oxirida — o‘tkazish mumkin.

TADBIR REJASI

Ochilish va Davlat madhiyasi — 5 daqiqa. «Gerb tug‘ilgan kun» — tarixiy lavha — 5 daqiqa. «Ramzlar so‘zlaydi» — 15 daqiqa. «Gerbni o‘qiymiz» — viktorina — 10 daqiqa. «Mening Vatanim — mening g‘ururim» va yakun — 8 daqiqa. Jami: 45 daqiqa atrofida.

O‘QITUVCHI UCHUN ESLATMA

Davlat gerbining tasviri faqat rasmiy namunadan olinsin: ranglari va tafsilotlari o‘zgartirilmasin, gerb tasviri ustiga yozuv yoki bezak qo‘yilmasin. Davlat madhiyasi yangraganda barcha o‘rnidan turib, o‘ng qo‘lini ko‘kragiga qo‘yadi — buni o‘quvchilarga oldindan eslating. Musiqa tavsiyasi: ochilishda Davlat madhiyasi, lavhalar orasida milliy cholg‘u kuylar (nay, dutor), yakunda Vatan haqidagi qo‘shiq.

TADBIRNING BORISHI

(Sahnada Davlat gerbining katta tasviri. Barcha o‘rnidan turadi. O‘zbekiston Respublikasi Davlat madhiyasi yangraydi.)

1-boshlovchi: Assalomu alaykum, aziz do‘stlar va hurmatli ustozlar! Har bir davlatning o‘z ramzlari bor. Ular — davlatning yuzi, uning tarixi va orzularining ko‘zgusi.

2-boshlovchi: Bizning ham uchta muqaddas Davlat ramzimiz bor: Davlat bayrog‘i, Davlat madhiyasi va Davlat gerbi. Bugungi tadbirimiz Davlat gerbiga bag‘ishlanadi.

1-o‘quvchi (she‘r):

Davlatimiz ramzlaridir u –
Bayrog‘i, gerbi, madhiyasi.
Bu muqaddas timsollarimiz
E‘zozlar yurt yosh, qariyasi.

(Zahro Hasanova, «Davlatimiz ramzlari» she‘ridan)

1-LAVHA. «GERB TUG‘ILGAN KUN»

1-boshlovchi: 1991-yil 31-avgustda O‘zbekiston o‘z mustaqilligini e‘lon qildi. Mustaqil davlatga o‘z ramzlari kerak edi. Shu yilning 18-noyabrida Davlat bayrog‘i qabul qilindi.

2-boshlovchi: 1992-yil 2-iyulda esa O‘zbekiston Respublikasi Oliy Kengashi «O‘zbekiston Respublikasining Davlat gerbi to‘g‘risida»gi qonunni qabul qildi. Shu kundan boshlab gerbimiz rasmiy hujjatlarda, davlat idoralari binolarida, pasportlarimizda va pullarimizda aks etib kelmoqda.

1-boshlovchi: O‘sha yilning 10-dekabrida esa Davlat madhiyasi qabul qilindi. Uning so‘zlarini Abdulla Oripov yozgan, musiqasini Mutal Burhonov bastalagan.

2-boshlovchi: Gerb — bir rasm emas. U — tasvirlar bilan yozilgan doston. Keling, bu dostonni birga o‘qiymiz. Gerbimizdagi ramzlarning o‘zi bizga so‘zlab beradi.

2-LAVHA. «RAMZLAR SO‘ZLAYDI»

(Milliy cholg‘u kuy. Olti «ramz» o‘quvchi navbat bilan sahnaga chiqadi. Har biri chiqqanda boshlovchi ekrandagi gerbda o‘sha tasvirni ko‘rsatadi.)

Humo: Men — Humo qushiman. Gerbning markazida qanotlarimni keng yoyib turibman. Xalqimiz qadimdan meni baxt va saodat qushi deb bilgan. Rivoyatlarga ko‘ra, mening soyam kimning boshiga tushsa, u baxtli bo‘ladi. Men — baxt, saodat va erksevarlik timsoliman.

Humo (she‘r):

Arjumandim, fozil-u dono,
Faxr etgil-u sen tug‘roga boq.

Davlatimiz ramzidir Humo,
Baxt senga yor, toleing porloq.

(Muhiddin Omon, «Mustaqil yurt bolasiga» she‘ridan)

Quyosh: Men — Quyoshman. Gerbning yuqori qismida, tog‘lar ortidan chiqib kelayotgan holda tasvirlanganman. Mening nurlarim yurtimizning yorug‘ yo‘lini, kelajakka bo‘lgan ishonchni anglatadi.

Vodiy: Men — gullagan vodiyman. Quyosh nurlari ostida tog‘lar va daryolar bilan birga tasvirlanganman. Men yurtimizning go‘zal tabiatini, unumdor yerlarini va obodligini eslataman.

Boshoq: Men — bug‘doy boshog‘iman. Gerbning bir tomonida bir-biriga ulanib, gulchambar hosil qilganmiz. Men — rizq-ro‘z, non va to‘kinlik ramziman. Xalqimiz nonni har doim muqaddas bilgan.

Paxta: Men esa — ochilgan paxta chanoqlariman. Gulchambarning ikkinchi tomonidaman. Men — dehqon mehnati va yurt boyligining ramziman. Boshoq ikkalamiz gerbni ikki tomondan quchoqlab turamiz.

Boshoq va Paxta (birga):

Non va mehnat — yonma-yon,
Shundan obod O‘zbekiston!

Yulduz: Men — sakkiz qirrali yulduzman. Gerbning eng yuqorisida joylashganman. Men respublikaning birligi va mustahkamligini anglataman. Mening ichimda yarim oy va yulduz tasvirlangan.

2-boshlovchi: Va nihoyat, gulchambarning pastki qismida Davlat bayrog‘i ranglaridagi lenta bor. Unda bitta so‘z yozilgan. Qaysi so‘z?

Barcha o‘quvchilar: O‘zbekiston!

2-o‘quvchi (she‘r):

Men dunyoga kelgan kundanoq
Vatanim deb seni, uyg‘ondim.
Odam baxti birgina senda
Bo‘luriga mukammal qondim.

(Hamid Olimjon, «O‘lka» she‘ridan)

3-LAVHA. «GERBNI O‘QIYMIZ»

1-boshlovchi:

Endi tekshiramiz: gerbimizni qanchalik yaxshi bilasiz? Savolga birinchi bo‘lib qo‘l ko‘targan o‘quvchi javob beradi.

1-boshlovchi: O‘zbekiston Respublikasining Davlat gerbi qachon qabul qilingan?

(Javob: 1992-yil 2-iyulda.)

2-boshlovchi: Gerbning markazida qaysi qush tasvirlangan va u nimaning ramzi?

(Javob: Humo qushi — baxt, saodat va erksevarlik ramzi.)

1-boshlovchi: Gulchambar qaysi o‘simliklardan tuzilgan?

(Javob: bug‘doy boshoqlari va ochilgan paxta chanoqlari.)

2-boshlovchi: Gerbning eng yuqorisidagi yulduz necha qirrali?

(Javob: sakkiz qirrali.)

1-boshlovchi: O‘zbekistonning uchta Davlat ramzini ayting va ular qachon qabul qilinganini eslang.

(Javob: Davlat bayrog‘i — 1991-yil 18-noyabr, Davlat gerbi — 1992-yil 2-iyul, Davlat madhiyasi — 1992-yil 10-dekabr.)

2-boshlovchi: Gerb tasvirini kundalik hayotda qayerlarda ko‘ramiz?

(Namuna javoblar: pasportda, banknotalarda, davlat idoralari binolarida, rasmiy hujjat va muhrlarda, maktab sinfxonalaridagi ramzlar burchagida.)

4-LAVHA. «MENING VATANIM — MENING G‘URURIM»

2-boshlovchi: Gerbimizdagi har bir tasvir bizga bir vazifani eslatadi. Humo — baxtni asrashni, Quyosh — yorug‘ yo‘lda yurishni, Boshoq — nonni qadrlashni, Paxta — mehnatni hurmat qilishni, Yulduz esa birlikni.

1-boshlovchi:

Har biringiz bitta jumla aytsangiz: gerbdagi qaysi ramz sizga eng yaqin va nima uchun?

(4–5 nafar o‘quvchi bir jumladan aytadi. Masalan: «Menga Boshoq yaqin, chunki bobom dehqon. Uning qo‘lidagi non hidi menga Vatan hidi bo‘lib tuyuladi.»)

3-o‘quvchi (she‘r):

Bu timsollar g‘urur, orimiz,
Bu timsollar iftixorimiz.
Ko‘taraylik ko‘klarga mudom,
Qalbda mehr, hurmat, ehtirom.

(Zahro Hasanova, «Davlatimiz ramzlari» she‘ridan)

YAKUN

2-boshlovchi: Aziz do‘stlar! Davlat ramzlari — bu bizning pasportimizdagi rasm yoki binodagi belgi emas. Ular — ota-bobolarimizning orzulari, bugungi kunimiz va ertangi kelajagimiz. Ularni hurmat qilish — Vatanni hurmat qilish demakdir.

1-boshlovchi: Tadbirimiz yakunida barchangizni Vatan haqidagi qo‘shiqni birga kuylashga taklif qilamiz.

(Vatan haqidagi qo‘shiq ijro etiladi. Umumiy surat.)

TADBIRDAN KEYIN: QO‘SHIMCHA TOPSHIRIQLAR

Tadbir mavzusini mustahkamlash uchun o‘quvchilarga quyidagi topshiriqlardan birini tanlashni taklif qiling. Birinchi: uyda ota-ona yoki bobo-buvi bilan suhbatlashib, «Gerbdagi qaysi ramz bizning oilamizga eng yaqin?» mavzusida qisqa insho yozish. Ikkinchi: gerbdagi bitta ramz — Humo qushi, bug‘doy boshog‘i yoki paxta chanog‘i haqida xalq maqollari, rivoyatlar yoki she‘rlar to‘plash. Uchinchi: maktabdagi ramzlar burchagi uchun «Gerbimiz tilga kirsa» mavzusida kichik ko‘rgazma tayyorlash. Eng yaxshi ishlar keyingi tarbiya soatida taqdim etiladi.